

Nr 136.

Kungl Maj:ts proposition till riksdagen angående anslag till riks-räkenskapsverket för budgetåret 1947/48; given Stockholms slott den 28 februari 1947.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF.

Ernst Wigforss.

Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 28 februari 1947.

N ä r v a r a n d e:

Ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden WIGFORSS, SKÖLD, QUENSEL, GJÖRES, DANIELSON, VOUGT, MYRDAL, ZETTERBERG, NILSSON, STRÄNG, MOSSBERG, WEIJNE.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Wigforss, anmäler fråga om anslag till riksräkenskapsverket för budgetåret 1947/48 och anför därvid följande.

I sina anslagsäskanden för budgetåret 1946/47 upptog riksräkenskapsverket till behandling flera olika spörsmål om verkets organisation och arbetsformer, vilka aktualiserats av övergången till fredsförhållanden och statsverksamhetens fortgående vidgning, och framhöll därjämte, att ämbetsverkets arbetsuppgifter genom uppbördsreformen komme att påverkas i väsentlig grad.

Då det icke befanns möjligt att utan mera ingående undersökningar taga ställning till de organisatoriska och revisionstekniska spörsmål, som riksräkenskapsverkets förslag innefattade, tillkallade jag med stöd av Kungl. Maj:ts bemyndigande den 21 december 1945 f. d. landshövdingen S. N. Linnér (ordförande), generaldirektören P. S. Runemark och kanslichefen G.

W. Dahlberg att såsom sakkunniga verkställa en allmän översyn över riksräkenskapsverkets organisation och arbetsuppgifter.

Vid utverkande av förenämnda bemyndigande anförde jag, bland annat, följande.

Vid 1939 års riksdag genomfördes en omorganisation av riksräkenskapsverket. Ämbetsverket omfattade såväl före som efter omorganisationen två revisionsbyråer och en budgetbyrå. Omorganisationen innebar en viss förstärkning av budgetbyråns personal, men den väsentligaste organisationsändringen gällde revisionsbyråerna. Principerna för omorganisationen voro i huvudsak, att revisionen skulle mera än förut inriktas på förebyggande åtgärder i form av upplysningar och anvisningar till redogörarna, att uppmärksammade felaktigheter skulle, i den mån så låte sig göra, rättas genom direkt hänvändelse till redogörarna och skriftligt anmärkningsförfarande sålunda begränsas till de fall, då olika meningar i sak funnes mellan revisionen och redogörarna, samt att revisionen skulle i större utsträckning än dittills differentieras efter arbetets svårighetsgrad. För att kravet på en snabbare revision skulle bli tillgodosett, skulle i större omfattning än tidigare anordnas s. k. platsrevision, d. v. s. revision förlagd till det redovisande verkets lokaler. Genom en sådan anordning skulle vederbörande revisor sättas i tillfälle att följa myndighetens praxis i sådana tolkningsspörsmål, rörande vilka olika meningar tidigare yppat sig.

Den åsyftade differentieringen av granskningsarbetet genomfördes på det sätt, att högre revisionstjänster inrättades för mera kvalificerade systematiska undersökningar, medan ett antal assistentbefattningar inrättades för vissa mindre krävande arbetsuppgifter. Arbetsuppgifter av sistnämnda slag avsågos jämväl skola överföras till biträdespersonal. Utvecklingen har sedermera gått i den riktningen, att revisionsassistenterna tilldelats egna granskningslotter, liksom fallet även varit med amanuenspersonalen, medan mindre krävande arbetsuppgifter — delvis under trycket av krisförhållandena och statsverksamhetens utvidgning — i avsevärd omfattning kommit att påläggas biträdespersonal.

Ämbetsverket har sedermera från och med budgetåret 1944/45 utbyggt med en finansstatistisk byrå.

Vid sidan härav ha omfattande provisoriska förstärkningsåtgärder vidtagits med anledning av den ökning i ämbetsverkets arbetsbörda, som krisförhållandena medfört. Dessa förstärkningsåtgärder ha huvudsakligen bestått av dels en dubbling av ett antal tjänster i ledande ställning, dels en ökning av den icke-ordinarie personalen med extra och tillfälliga revisionstjänstemän och biträden. För dessa ändamål ha från och med budgetåret 1940/41 särskilda förstärkningsanslag stått till ämbetsverkets förfogande vid sidan av de ordinarie avlönings- och omkostnadsanslagen.

Det räkenskapsmaterial, som ingår till riksräkenskapsverket för granskning, företer en betydande ökning under tiden efter 1939 års omorganisation. Till stor del är denna ökning att tillskriva krisförhållandena. Såväl försvarsreformen som företagna utvidgningar inom den civila statsförvaltningen medföra dock, att en del av ökningen måste förutsättas bli bestående.

Redan med hänsyn till nu anförda omständigheter är en översyn av riksräkenskapsverkets organisation påkallad. En ytterligare anledning att nu göra en dylik översyn föreligger i och med uppbördsreformens antagande. Därigenom kommer nämligen ämbetsverket att ställas inför delvis nya, väsentliga arbetsuppgifter. De till riksräkenskapsverket ingående skatteräkenskaperna komma, såvitt angår uppbörden av preliminärskatt, icke att giva lika goda utgångspunkter för uppbörds kontrollen som ämbetsverket för närva-

rande har beträffande skatteuppbörden i dess helhet. Vid sådant förhållande måste, bland annat, ökad vikt fästas vid den av ämbetsverket förda uppbördsstatistikens omfattning och organisation. Det kan måhända vidare bli nödvändigt att i större utsträckning än hittills grunda uppbördskontrollen på inventeringar och inspektioner hos myndigheterna. I detta sammanhang må även erinras om att efter uppbördsreformen statsverket skall till kommunerna utbetala vad som beslutats till utdebitering samt i stället uppbära inflytande kommunalutskylder.

Den sålunda erforderliga översynen av riksräkenskapsverkets organisation bör, såsom av det anförda framgår, i främsta rummet avse revisionsverksamheten. Den bör syfta till en avveckling av kristidens provisorier och en anpassning av den bestående organisationen efter mängden och beskaffenheten av revisionsuppgifterna, sådana de kunna beräknas gestalta sig i fortsättningen. Huvudproblemet blir härvid att finna en avvägning av organisationens omfattning och därav betingade kostnader, som kan anses lämplig med hänsyn tagen till behovet och möjligheten av kontroll på olika förvaltningsområden. En av de principfrågor, som härvid möta, gäller den utsträckning, i vilken olika slag av räkenskaper böra undergå dels siffergranskning och annan formell granskning, dels granskning av utgifternas och inkomsternas överensstämmelse med gällande författningar (eftergranskning), dels slutligen revision ur olika sakliga synpunkter. Jämväl bör en omprövning ske av riktlinjerna för revisionsarbetets bedrivande i dess olika former.

I den mån man måste räkna med att granskningen icke skall kunna omfatta hela det föreliggande materialet skärpes vikten av att revisionsarbetets tyngdpunkt förläggas till de områden, där största kontrollbehovet förefinnes och största effekten av granskningen kan väntas. De åtgärder för vinnande av större rörlighet och elasticitet i revisionsarbetet, vilka innefattas i 1939 års omorganisation, få anses som ett steg i rätt riktning. Vid utredningen bör med ledning av erfarenheterna undersökas vad som nu ytterligare kan åtgöras i samma syfte.

Frågan om en allmän översyn av den statliga revisionsverksamheten har sedan någon tid varit aktuell. Som ett första led i en sådan översyn ingick inrättandet från och med år 1944 av statens sakrevision. Även den blivande utredningen om riksräkenskapsverkets organisation bör betraktas som ett led i den nu berörda allmänna översynen. Det torde emellertid vara nödvändigt att begränsa utredningen att i huvudsak omfatta de i det föregående antydda organisationsfrågor, som aktualiserats närmast av inträdda förändringar i fråga om granskningsmaterialet, då dessa frågor kräva ett avgörande utan längre uppskov. Sådana till det allmänna revisionsproblemet hörande, mera djupgående spörsmål som frågorna om redogörareansvaret och om anmärkningsprocessens huvudgrunder torde således få hänskjutas till en kommande fortsatt utredning.

I avvaktan på resultatet av de sakkunnigas utredning upptogs anslagen till riksräkenskapsverket i årets statsverksproposition med allenast beräknade belopp, nämligen till Avlöningar 1 050 000 kronor, till Omkostnader 148 000 kronor och till Förstärkning av riksräkenskapsverkets administration 195 000 kronor. Sedan de sakkunniga numera framlagt betänkande med utredning rörande riksräkenskapsverkets organisation (SOU 1947: 13), torde jag ånyo få anmäla denna anslagsfråga.

Till en början torde böra lämnas en sammanfattande översikt över de sakkunnigas förslag.

Särskilda frågor.

Översikt över den statliga medelsförvaltningen och kontrollen över denna. De sakkunniga ha i sitt betänkande (s. 10—18) inledningsvis lämnat en översiktlig redogörelse för den statliga medelsförvaltningen och för de bestämmelser som reglera statens medelsanvisningar, utbetalningar och bokföringsoperationer. I anslutning härtill ha de sakkunniga (betänkandet s. 19—37) redogjort för organisationen av kontrollen över denna medelsförvaltning och därvid behandlat uppdelningen av ansvar och arbetsuppgifter mellan riksräkenskapsverket såsom ett centralt, hela statsförvaltningen omspännande revisionsorgan, å ena sidan, och, å andra sidan, myndigheternas egna kamerallavdelningar, specialrevisioner inom myndigheterna, särskilda revisorer för viss verksamhet, överrevisioner för särskilda förvaltningsområden, överrevisionen för krisförvaltningen, statens sakrevision och statens organisationsnämnd. Slutligen ha de sakkunniga i detta sammanhang även berört förhållandet till riksdagens revisorer. Beträffande innehållet av denna redogörelse torde jag få hänvisa till de sakkunnigas betänkande.

Resultat av riksräkenskapsverkets kontrollverksamhet. De sakkunniga ha i ett särskilt avsnitt av sitt betänkande (s. 38—46) konstaterat, att den sedan budgetåret 1938/39 inträdda ökningen av statsverksamhetens omfattning fram till och med budgetåret 1945/46 medfört en fördubbling av riksräkenskapsverkets granskningsmaterial, mätt i folioantal. I anslutning härtill hava de sakkunniga lämnat en översikt över de revisionsanmärkningar, som under senare år framställts vid utgifts- och inkomstgranskningen och därvid konstaterat, att beloppet av inlevererade aktoratsmedel under vart och ett av de senaste budgetåren uppgått till nära 400 000 kronor. Vid sidan härav ligger, anförda de sakkunniga, den besparingseffekt, som vinnes genom erinringar under hand, genom besvarandet av förhandsförfrågningar och genom att fortlöpande felaktiga utbetalningar förhindras till följd av framställd anmärkning. Ytterligare erinras om de betydande vinster för det allmänna, som ernåtts genom åtgärder till förhindrande av försummelse vid restindrivningen, varvid bland annat nämnes den kontroll som den inom ämbetsverket numera förda uppördsstatistiken medför.

Förslag till revisionsverksamhetens ordnande.

Allmänna frågor. De sakkunniga hava icke begränsat sin undersökning till att avse möjligheterna att åstadkomma en effektiv revision inom den ram, som det till riksräkenskapsverket ingående granskningsmaterialet enligt nu gällande ordning medför, utan hava i första hand undersökt, vilka åtgärder som kunna vidtagas i syfte att utnyttja de kontrollmöjligheter, som erbjuda sig hos de redovisande myndigheterna själva, liksom överhuvud

taget till att ernå en sådan ordning att det till riksräkenskapsverket inkommande granskningsmaterialet i möjligaste mån är tillrättalagt ur redovisningssynpunkt. Vägledande för de sakkunnigas arbete har härvid varit den uppfattningen att, å ena sidan, dubbelarbete bör undvikas men att, å andra sidan, några mera väsentliga luckor i granskningen icke få förekomma. De sakkunniga ha framhållit, att vissa förenklingar i de av Kungl. Maj:t meddelade statföreskrifterna vore ägnade att underlätta såväl myndigheternas bokföring som kontrollen av denna, samt vidare att riksräkenskapsverkets granskning bör anpassas efter arten och omfattningen av de reviderade myndigheternas egen interna kontroll. Riksräkenskapsverkets inkomstgranskning och dess utgiftsgranskning böra enligt de sakkunnigas mening uppläggas efter systematiskt åtskilda riktlinjer, beroende på de för dessa granskningsområden existerande artskilda förhållandena, såväl beträffande revisionens uppgifter som dess föremål.

Beträffande revisionsverksamhetens uppläggning anför de sakkunniga följande.

Räkenskapsgranskningen sker för närvarande i två etapper, förgranskning och eftergranskning. Förgranskningen utövas av biträdespersonalen — kanslibiträden och kontorsbiträden — under ledning av den kontorist å varje revisionskontor, som närmast bär ansvaret för densamma och handleder personalen i arbetet, eftergranskningen av den egentliga revisionspersonalen — revisorer, revisionsassistenter, amanuenser och aspiranter. Förgranskningen innefattar den siffermässiga kontroll, som avser att garantera korrekt redovisning, förhindrande av anslagsöverskridanden och garantier mot förskingringar och andra oegentligheter. Eftergranskningen avser bland annat att åvägbringa en riktig författningstillämpning och sålunda en enhetlig och korrekt tolkning av gällande föreskrifter på medelsförvaltningens område. Om vid förgranskningen något finnes att erinra, sammanfattas det i en promemoria, som bilägges räkenskapen för beaktande och eventuell åtgärd vid den följande eftergranskningen. I särskilda fall leder förgranskningen emellertid till omedelbara åtgärder. I övrigt äro de båda granskningsleden oberoende av varandra.

Vid övervägandet av olika möjligheter att ordna riksräkenskapsverkets revision hava de sakkunniga funnit, att den nuvarande ordningen i princip bör bibehållas. Såsom i det följande skall närmare angivas, hava de sakkunniga emellertid ansett, att granskningen — såväl förgranskning som eftergranskning — bör kunna starkt beskäras och verksamheten i stället koncentreras på förebyggande kontrollåtgärder och en närmare kontakt med de reviderade myndigheterna.

Vad beträffar uppdelningen av arbetet på olika befattningshavare framhålla de sakkunniga, att en effektiv revision förutsätter, att revisionsverksamheten gives eu mera planmässig och för varje område mera systematiskt ordnad inriktning än hittills. De sakkunniga ha med ledning av erfarenheterna under senare år funnit, att även eftergranskning i större utsträckning än för närvarande kan utövas av biträdespersonalen, varigenom biträdespersonalens i många fall förvärvade stora erfarenhet och duglighet till fullo kunde utnyttjas.

De sakkunniga hava vidare funnit det angeläget, att de iakttagelser av sakrevisions natur, som göras i samband med den av riksräkenskapsverket utövade kamerala granskningen, fullt utnyttjas. Detta kan enligt de sakkunnigas uppfattning lämpligen ske i samma former som hittills, nämligen genom direkta hänvändelser till vederbörande myndigheter, samarbete med statens sakrevision eller framställningar till Kungl. Maj:t, varvid valet av form får göras beroende av förhållandena i det konkreta fallet.

Förebyggande kontrollåtgärder. De sakkunniga hava undersökt, hur den upplysningsverksamhet genom riksräkenskapsverket, varom bestämmelser meddelats i 1939 års instruktion för ämbetsverket, gestaltat sig, och därvid funnit att den passiva upplysningsverksamheten, d. v. s. besvarandet av inkomna förfrågningar, tagit en betydande omfattning. Då de sakkunniga av denna utveckling ansett sig kunna sluta, att upplysningsverksamheten haft en verklig uppgift att fylla och därigenom varit av betydande värde, hava de förutsatt, att denna verksamhet i fortsättningen skall utvidgas och fördjupas, ehuru formerna för densamma böra underkastas vissa jämkningar. En aktiv upplysningsverksamhet, d. v. s. en upplysningsverksamhet genom cirkulär eller annorledes på riksräkenskapsverkets initiativ, har hittills endast sporadiskt förekommit. Då de sakkunniga funnit anledningen härtill huvudsakligen ligga på det organisatoriska planet, hava de ansett riksräkenskapsverkets organisation böra så utformas, att en dylik aktiv upplysningsverksamhet kan bedrivas i erforderlig omfattning.

Den lokala tillsyn, som från riksräkenskapsverkets sida utövas i form av inventeringar och inspektioner, hava de sakkunniga ansett vara av mycket stort värde. Mellan inventering och inspektion föreläge den skillnaden, att inventeringen måste följa visst program och beträffande kassaväsendet garantera en viss fullständighet, medan däremot inspektionen kunde inriktas på vissa bestämda uppgifter. Lokal tillsyn utövas enligt de sakkunnigas mening i alltför ringa omfattning, vilket sammanhänger med att den för reseverksamheten avsedda anslagsposten i början av kriget starkt beskurits och sedermera icke höjts till tidigare nivå. Beträffande tillsynen över skatteuppbörden medför enligt de sakkunnigas mening den lokala verksamheten betydande vinster för det allmänna genom att känslan att kontrollen är effektiv i många fall leder till en mera välskött uppbördsverksamhet och således undvikande av onödiga skatteförluster samt en viss enhetlighet och därmed rättvisa i fråga om förfarandet vid skatteindrivningen. Fältarbetet vore även av värde för revisionstjänstemännens utbildning och effektivitet. Överhuvud taget finge det anses utgöra en ändamålsenlig form av revisionsverksamhet. Inspektionsformen vore i många fall att föredraga framför den mera bundna inventeringsformen, som toge större tid i anspråk. En avvägning borde emellertid ske med hänsyn till vilka synpunkter som det i det enskilda fallet närmast gällde att bevaka.

Den av riksräkenskapsverket utövade tillsynen över att av statsmyndigheterna använda bokföringshandlingar äro rationellt uppställda

har ansetts böra skärpas, enär därigenom avsevärda besparingar — icke minst i granskningsarbete för ämbetsverket självt — stå att vinna.

Inkomstkontrollen. De sakkunniga hava funnit en effektiv revision av statsverkets inkomster icke kunna anordnas utan en förstärkning av riksräkenskapsverkets organisation. Härom anföra de sakkunniga sammanfattningsvis.

Arbetsökningarna hänföra sig främst till inkomstkontrollen och äro i betydande omfattning en direkt konsekvens av uppbördsreformen. De sammanhånga väsentligen med nödvändigheten av att central tillsyn utövas över att uppbörden blir effektiv. Som hjälpmedel vid denna tillsyn erfordras en statistik jämväl över preliminäruppbördens förlopp, varigenom man får möjlighet att överblicka utfallet av preliminäruppbörden i rikets olika delar. Visst samarbete med postverket förutsättes äga rum i syfte att undvika dubbelarbete. Lokala inspektioner hos länsstyrelserna och hos uppbördsverken i städer med egna uppbördsverk måste företagas i syfte att tillse, att avsedda åtgärder vidtagas för övervakning av att löneavdrag behörigen verkställas och redovisas. Vid denna tillsyn kunna erfarenheter från ett håll nyttiggöras på annat håll. Även den redovisningsmässiga kontrollen skulle i fortsättningen tarva tillsyn i form av inventeringar hos länsstyrelser, kronokamrere, stadsfogdar och landsfiskaler i större utsträckning än hittills. De ur organisatorisk synpunkt speciella förhållandena beträffande uppbörden i städer med egna uppbördsverk påkalla, enligt vad som redan visat sig, särskild uppmärksamhet för att uppbördsförfarandet skall förlöpa effektivt och i möjligaste mån friktionsfritt.

Det förskotts- och avräkningsförfarande mellan länsstyrelserna och kommunerna (landsting, primärkommuner m. fl.), som sammanhänger med att kommunaluppbörden och kronouppbörden sammanföras, kräver redan från början övervakning.

Avräkningsförfarandet mellan slutlig skatt och preliminärskatt föranleder ett nytillkommande behov av kontroll. Samma är förhållandet med de nya reglerna för restitution, vilka innebära, att en kvittning mot eventuella oguldnas skattefordringar i regel skall tillämpas. I detta sammanhang bör bemärkas, att restitutioner på grund av systemet med preliminäruppbörd komma att bli ett mera normalt led i mellanhandet mellan det allmänna och de skattskyldiga än tidigare. Det skall vidare enligt uppbördsförordningen ankomma på riksräkenskapsverket att öva tillsyn icke endast såsom förut över att skatt icke påförts någon med för ringa belopp utan jämväl över att skatt icke blivit någon påford med för högt belopp. Viss tillsyn över påföringen även av olika slags kommunalutskylder är en ny uppgift, föranledd av att dessa utskylder komma att ingå i den allmänna uppbörden och av att staten skall till kommunerna utbetala belopp motsvarande hela den påförda utskyldssumman.

Skatteförluster på restantier drabba på grund av nyssberörda förhållande helt statsverket. Som följd därav kan det kommunala intresset för restindrivningen i många fall förväntas minska, vilket fordrar att även restindrivningen följes med ökad uppmärksamhet. Här erinras om det tidigare berörda förhållandet, att städer med egna uppbördsverk själva hava att helt bestrida kostnaderna jämväl för restindrivning.

Även övriga egentliga statsinkomster än de direkta skatterna på inkomst, förmögenhet och rörelse böra bli föremål för skärpt kontroll i form av systematisk tillsyn.

Det förutsattes, att granskningen på inkomstsidan även i fortsättningen behåller sin hittillsvarande karaktär av stickprovsgranskning. Den formella granskningen är i avseende på de direkta skatterna helt oberoende av frågan om redogörareansvarets utformning, enär något redogörareansvar ej föreligger, utan anmärkningar avseende för ringa påfört skattebelopp rikta sig direkt mot den skattskyldige (sakägaren). Granskningen av skatteuppbördens effektivitet är en systematisk granskning av utpräglat saklig innebörd.

Utgiftskontrollen. Även för en effektivisering av utgiftskontrollen förutses viss ökning av riksräkenskapsverkets arbete; denna arbetsökning sammanhänger med nyssnämnda effektivisering av de förebyggande åtgärderna. Däremot anse de sakkunniga, att den hittillsvarande räkenskapsgranskningen bör göras mera stickprovsmässig, varigenom en minskning av arbetet skall kunna vinnas, och anföra härom.

Beskrivningen av räkenskapsgranskningen avser såväl förgranskningen som eftergranskningen. Förgranskningen, den siffermässiga kontrollen, koncentreras på myndigheter med svag kameral organisation. I fråga om myndigheter, som äro starkt organiserade ur kameral synpunkt, förutsattes det höra till god ordning att myndigheterna själva föranstalta om siffermässig kontroll. Detta har förutsatts kunna ske utan ökade kostnader. Riksräkenskapsverket skall öva tillsyn över att sådan intern kontroll fungerar effektivt. Den nuvarande eftergranskningen ersättes i viss utsträckning av systematiska undersökningar, syftande till att utreda eventuella feltolkningar av principiell natur och större räckvidd samt regionala ojämnheter i författningstillämpningen. Detta gäller särskilt i avseende på granskningen av de till mycket betydande belopp uppgående statsbidragen. Eftergranskningsarbete av mindre kvalificerad art bör i ökad omfattning kunna utföras av biträdespersonal.

Det formella anmärkningsförfarandet bör tillämpas med stor urskillning och icke beträffande alltför små belopp samt i viss utsträckning utbytas mot ett enklare förfarande.

Beträffande räkenskapsgranskningen anföra de sakkunniga vidare.

Riksräkenskapsverkets arbetsinsats i avseende på granskningen av de olika myndigheternas räkenskapsmaterial bör noga avvägas med hänsyn till den större eller mindre kontroll som räkenskaperna varit underkastade, innan de inkommit till verket, allt i syfte att undvika dubbelarbete. Möjligheten att verkställa personalbesparingar i avseende på den med förgranskning sysselsatta personalen beror av ett bedömande av den interna kontrollen inom de redovisande myndigheterna. Den genomgång av myndigheternas interna kontroll, som de sakkunniga verkställt, har föranlett dem till det antagandet att förgranskningen inom riksräkenskapsverket skulle kunna reduceras i fråga om de ur kameral synpunkt starkast organiserade myndigheternas räkenskaper till i genomsnitt omkring 30 procent av full granskning och i fråga om övriga ur kameral synpunkt relativt starkt organiserade myndigheters räkenskaper till omkring 50 procent av full granskning, medan förgranskningen i fråga om de svagt organiserade redovisningsenheterna i genomsnitt torde böra omfatta omkring 80 procent av full granskning. Beträffande den sistnämnda kategorien är emellertid att märka att i fråga om nytillkommande smärre redovisningsenheter, kommittéer och dylika, förgranskningen bör vara 100-procentig. Så bör även vara fallet, då undantagsvis särskilda skäl föranleda därtill. Med utgångspunkt från dessa antaganden skulle förgranskningen sammanlagt komma att omfatta 60 à 65 procent av hela räkenskapsmaterialet.

Eftergranskningen är redan nu i stor utsträckning stickprovsmässig, och denna metod bör i allmänhet kunna komma till användning i större utsträckning än hittills. Vid avvägningen av den arbetstid och kostnad som bör ägnas de olika räkenskaperna bör fasthållas, att här gäller den avtagande avkastningens lag. Det kan sålunda icke allmänt förutsättas, att en granskningstid av två månader i fråga om en viss räkenskap skall giva dubbelt utbyte mot en granskningstid av en månad. Tillägget av en månad i granskningstid kan snarare regelmässigt förväntas giva endast en bråkdelns förbättring i granskningsresultat.

Förslag till ändrad organisation av riksräkenskapsverket.

Uppdelning på byråer och kontor. De sakkunniga föreslå, att för inkomstgranskningen inrättas en särskild byrå inom riksräkenskapsverket och anföra härom.

Inkomstgranskningen är till sin natur helt artskild från utgiftsgranskningen, och har tidigare varit eftersatt i förhållande till utgiftsgranskningen. Under senare år har den påkallat allt större uppmärksamhet och nya omfattande och högst väsentliga kontrolluppgifter beträffande inkomstgranskningen påläggas riksräkenskapsverket genom källskattereformen. Skattekontorets arbetsuppgifter äro redan nu av betydande omfattning. Organisatoriskt lyder kontoret under andra revisionsbyrån. I sina anslagsäskanden för budgetåret 1944/45 hemställde riksräkenskapsverket om en dubblering av byråchefstjänsten å denna byrå, så att en uppdelning kunde komma till stånd av handläggningen av de ärenden, som berörde inkomstgranskningen respektive utgiftsgranskningen, motiverad av den betydligt utökade arbetsbördan på skattekontoret och av omöjligheten för en byråchef att helt överblicka de sinsemellan heterogena arbetsuppgifterna och bära ansvaret för tillsynen över deras effektiva fullgörande. Nämda begäran föranledde allenast att från och med den 1 oktober 1944 en uppdelning av revisionskommisarietjänsten å skattekontoret kom till stånd. Sedermera har från och med den 1 januari 1947 dubbleringen av revisionskommisarietjänsten utbytts mot en dubblering av byråchefstjänsten å andra revisionsbyrån. Förhållandet bör också ses mot bakgrund av att skattekontoret de facto synes hava kommit att intaga en relativt självständig ställning vid handläggningen av vissa på detsamma ankommande ärenden, vilket framdrivits av omständigheternas egen utveckling — den alltmer skärpta och invecklade skattelagstiftningen och det ökade behovet av tillsyn över dess tillämpning. Med hänsyn till inkomstgranskningens från utgiftsgranskningen helt artskilda karaktär och redan nu kvantitativt betydande omfattning samt särskilt de nya väsentliga arbetsuppgifter på hit hörande område, som riksräkenskapsverket genom källskattereformens genomförande ställes inför, anse de sakkunniga, att den första förutsättningen för en ändamålsenlig organisation av riksräkenskapsverkets revision är, att inkomstgranskningen definitivt hänföres till en särskild revisionsbyrå.

Utgiftsrevisionen föreslås, efter viss omfördelning av räkenskapsmaterialet, skola uppdelas på de två nuvarande revisionsbyråerna, vilka liksom även inkomstgranskningsbyrån föreslås organiserade envar på två revisionskontor. Revisionsverksamheten skall sålunda enligt förslaget fördelas på tre revisionsbyråer. Första och andra byråerna föreslås skola handhava utgiftsgranskningen, den tredje revisionsbyrån inkomstgranskningen. Med hänsyn

till omfattningen av det granskningsmaterial, mätt i sidantal, som med sådan fördelning påläggas varje revisionsbyrå, anse de sakkunniga detsamma tämligen väl balanserat.

Härom anföra de sakkunniga.

Av andra revisionsbyrån kvarstår, sedan det hittillsvarande skattekontoret utbrutits, det nuvarande tredje revisionskontoret, å vilket räkenskaperna för överståthållarämbetet och länsstyrelserna, statskontoret, domkapiteln och stiftsnämnderna granskas. Första revisionsbyrån, å vilken räkenskaperna för verk och myndigheter i övrigt granskas, är sedan några år tillbaka uppdelad på tre kontor. Detta sammanhänger med den militära medelsförvaltningens starka ansvällning till följd av försvarsorganisationens utbyggnad samt beredskapen, vilket gjorde det nödvändigt att utbryta granskningen av den militära medelsförvaltningen till ett särskilt kontor, första kontoret A, varvid övriga å första kontoret granskade räkenskaper hänfördes till första kontoret B.

För att få till stånd en rationell uppdelning av utgiftsgranskningen och en såvitt möjligt jämn arbetsbelastning bör en del av första revisionsbyråns räkenskapsmaterial överflyttas till granskning inom andra revisionsbyrå n. Därigenom vinnes en rationalisering av första revisionsbyråns organisation, det nu alltför omfattande granskningsmaterialet å byrån nedbringas, och bättre balans mellan de båda utgiftsgranskningsbyråerna åstadkommes. Det kan emellertid icke vara ändamålsenligt att från första revisionsbyråns granskning utbryta räkenskaper utan hänsyn till deras beskaffenhet, endast i syfte att granskningsmaterialet kvantitativt bleve ungefär lika fördelat. De sakkunniga hava däremot vid sina strävanden att effektivisera revisionsverksamheten och giva densamma en rationell inriktning kommit till den uppfattningen, att granskningen av de stora statsbidragsutbetalande myndigheterna i princip bör förläggas till ett särskilt revisionskontor under andra revisionsbyrån. Att just statsbidragsräkenskaperna i första hand ansetts böra överflyttas till granskning inom samma byrå, som handhar granskningen av länsräkenskaperna, sammanhänger med att förstnämnda räkenskaper i avseende på granskningens rutin och teknik torde ligga närmast länsräkenskaperna och de ävenledes å andra revisionsbyrån granskade räkenskaperna för statskontoret. Det bör erinras, att de sakkunniga, såsom tidigare framhållits, funnit att granskningen av de numera till högst avsevärda belopp uppgående statsbidragen — för närvarande omkring 1,2 miljarder kronor — i fortsättningen bör ägnas större uppmärksamhet, och att denna granskning bör få en mera systematisk prägel och ske efter andra metoder än granskningen av myndigheternas utgifter för sin egen verksamhet. Statsbidragen utbetalas förutom av länsstyrelserna av ett mindre antal centrala förvaltningsmyndigheter och representera den övervägande delen av dessas medelsförvaltning. Om man bortser från statskontoret, återfinnas ifrågavarande centrala förvaltningsmyndigheter i riksstaten i huvudsak uppförda under femte och nionde huvudtitlarna. Samma författningar, som reglera medelsdispositionen för dessa myndigheter, äga aktualitet i fråga om vissa övriga under samma huvudtitlar uppförda myndigheter. För att undvika dubbelarbete och möjliggöra en koncentration av erforderlig speciell författningskunskap har det ansetts lämpligt, att granskningen av samtliga räkenskaper under femte och nionde huvudtitlarna överflyttas till nyssnämnda kontor inom andra revisionsbyrån.

Å andra revisionsbyrån böra sålunda finnas två revisionskontor, ett för granskningen av länsstyrelsernas räkenskaper och ett för granskningen av,

bland annat, femte och nionde huvudtitlarnas räkenskaper. Till sistnämnda kontor bör vidare förläggas granskningen av statskontorets räkenskaper samt domkapitlens och stiftsnämndernas räkenskaper, vilken granskning för närvarande åvilar länskontoret, ävensom granskningen av de kommittéers räkenskaper, vilka erhålla sina medel från statskontoret. Det synes vidare lämpligt, att granskningen av vissa pensionsanstalters räkenskaper äger rum på detta kontor, där statskontorets räkenskaper granskas. Kontoret bör benämnas tredje revisionskontoret. Om exempelvis den kamerala granskningen av arbetsmarknadskommissionens och byggnadslånebyråns räkenskaper i en framtid skulle inordnas under riksräkenskapsverket, förutsättes den kunna hänföras till det föreslagna tredje kontoret. Granskningsmaterialet å tredje kontoret blir under alla förhållanden stort, men det avser i allmänhet kameralt relativt starkt organiserade myndigheter, och eftergranskningen har förutsatts komma att få en övervägande systematisk karaktär.

Länsstyrelsernas medelsförvaltning är självfallet synnerligen omfattande och arbetsbelastningen för den revisionskommisarie, som förestår länskontoret, erkänt betungande. För att i någon mån lätta arbetsbördan hava överståthållarämbetets räkenskaper, vilka äga visst samband med statskontorets, ansetts kunna hänföras till det nyssnämnda tredje revisionskontoret. Starka skäl tala däremot för att granskningen av länsstyrelsernas räkenskaper, även om densamma är omfattande, sammanhålles inom ett kontor. Detta kontor bör benämnas fjärde revisionskontoret. Visst samarbete vid granskningen av statsbidragsutbetalningar, som i stor utsträckning äga rum genom länsstyrelsernas försorg, framför allt på skolväsendets område, torde böra förekomma mellan de båda revisionskontoren å andra revisionsbyrån.

Efter den minskning av första revisionsbyråns arbetsområde, som föranledes av att granskningen av de under femte och nionde huvudtitlarna uppförda myndigheternas räkenskaper överflyttas till andra revisionsbyrån, bör första revisionsbyrån i fortsättningen kunna organiseras på två revisionskontor.

Vad beträffar arbetsfördelningen mellan de båda revisionskontoren å första revisionsbyrån synes den militära medelsförvaltningen liksom hittills böra granskas å ett kontor, första revisionskontoret. Med hänsyn till att den militära medelsförvaltningen numera nedbringats i omfattning har emellertid första revisionskontoret ansetts kunna övertaga även vissa andra granskningsuppgifter. Detta motiveras även av att försvarets civilförvaltning förfogar över egen omfattande specialrevision. Till detta revisionskontor har sålunda ansetts böra hänföras tillsynen över affärsverken, vilka ju i regel hava egna specialrevisioner.

Sedan sålunda från det nuvarande första revisionskontoret B och andra revisionskontoret utbrutits dels granskningen av affärsverken, vilken hänförs till det blivande första revisionskontoret, och dels granskningen av femte och nionde huvudtitlarnas räkenskaper m. fl., vilken granskning hänförs till andra revisionsbyrån, har granskningen av övriga civila verks och myndigheters räkenskaper ansetts kunna handhas å ett kontor inom första revisionsbyrån, nämligen andra revisionskontoret. Kärnan i granskningsmaterialet kommer här liksom förut att utgöras av de allmänna läroverkens samt universitetens och övriga under åttonde huvudtiteln uppförda myndigheters räkenskaper. Omfattningen av det till detta revisionskontor hänförliga räkenskapsmaterialet har begränsats med hänsyn till att det i allmänhet gäller myndigheter med svag kameral organisation.

Inkomstgranskningsbyrån, tredje revisionsbyrån, bör även den arbeta på två revisionskontor, ett för den formella granskningen och ett för tillsynen över det statliga uppboordsväsendets effektivitet. Det förnämnda

kontoret övertager de uppgifter, vilka ankommo på skattekontoret enligt dess före 1944 gällande organisation, sålunda bland annat kontrollen över upp-
bördens redovisning, skatternas uträknande, uppbörden av automobilskatt,
bötesredovisningen, redovisningen av nöjesskatt m. m. samt den redovis-
ningsmässiga kontrollen över de omkring 500 uppbördsredogörarna (länssty-
relser, kronokamrerare, landsfiskaler). Källskatteuppbördens komplicerade
redovisnings- och avräkningsförfarande och de ökade risker, som detsamma
innebär, kommer att starkt påverka arbetsbördan för detta kontor. Det andra
revisionskontoret inom inkomstgranskningsbyrån förutsättes skola utöva till-
synen över uppbördsförfarandets effektivitet. Hit bör sålunda förläggas arbe-
tet med den hittillsvarande uppbördsstatistiken samt den nya statistik över
preliminäruppbördens förlopp, som de sakkunniga föreslagit. Vidare skall
detta kontor utöva tillsyn även i övrigt över att preliminäruppbörden funge-
rar effektivt och att restindrivningen handhaves på rätt sätt. Arbetsuppgif-
terna för detta kontor äro sålunda i hög grad betingade av det nya sättet för
skatteuppbörden. Den systematiska tillsyn över uppbörden även av vissa
andra statsinkomster än skatter, som de sakkunniga funnit böra komma till
stånd, bör vidare utövas å detta kontor, enär arbetsmetoderna bliva likartade
med de vid tillsynen över skatteuppbörden tillämpade. Det förutsättes, att
arbetet på detta kontor i stor utsträckning utövas i form av lokala inspek-
tioner hos länsstyrelser, kronokamrerare och landsfiskaler m. fl.

Slutligen föreslå de sakkunniga, att vissa för ämbetsverket gemensamma
arbetsuppgifter sammanföras till ett gemensamt kansli under en
revisionskommisarie, och anföra härom.

I sina anslagsäskanden för budgetåret 1946/47 hemställde riksräkenskaps-
verket om inrättande av en tjänst i lönegrad A 26, avsedd närmast för ar-
betsuppgifter, sammanhängande med behovet av en aktivare upplysnings-
verksamhet, utarbetandet av den av riksdagen önskade revisionsberättelsen
över statsverket i dess helhet m. fl. för revisionen gemensamma arbetsupp-
gifter.

Såsom framgår av det i föregående kapitel framlagda programmet för re-
visionsverksamhetens bedrivande anse de sakkunniga, att inrättandet av en
befattning för ifrågavarande uppgifters handhavande organisatoriskt sett är
starkt motiverat och för revisionsverksamhetens effektivitet värdefullt. På
denne befattningshavare skulle ankomma att ombesörja revisionsberättelsen
för statsverket, att redigera de meddelanden från riksräkenskapsverket, som
förutsatts skola utgöra ett medel för den aktiva upplysningsverksamheten
samt att föredraga vissa remisser av allmän inebörd. Vidare bör har förestå
kansliet — alltså registrators- och kassörskontoren — samt handlägga eko-
nomi och personalärenden, de senare i den mån föredragningen icke ansetts
böra ankomma å byråchef. Befattningen kan sägas få karaktären av en spe-
cieltjänst, främst avsedd för allmänna revisionsuppgifter.

Nu ifrågavarande arbetsuppgifter äro väsentligen gemensamma för hela
ämbetsverket och böra därför hänföras till ett särskilt, utanför byråindel-
ningen organiserat kontor, benämnt kansliet.

Personalorganisation. Sammanfattningsvis innebära de sakkunnigas för-
slag följande förändringar beträffande riksräkenskapsverkets personal.

1. Riksräkenskapsverkets skattekontor, å vilket vid utgången av 1946 fun-
nos 2 revisionskommisariater, utbrytes från andra revisionsbyrån till en byrå
för inkomstgranskningen, varvid följande tjänster tillkomma, nämligen 1 by-
råchef (A 30), 2 förste revisorer (A 24), 2 kansliskrivare (A 11) samt 1 kon-

torist (A 9). Bemärkas bör, att frågan om inrättande av en eller flera förste revisorstjänster å skattekontoret vid 1939 års omorganisation lämnades öppen i avbidan på en uppborädsreform.

2. För upplysningsverksamhet (periodiska meddelanden till myndigheter och redogörare) och övriga förebyggande åtgärder, för föredragning av vissa ärenden samt för utarbetande i enlighet med riksdagens uttalade önskan av revisionsberättelse för statsverket i dess helhet tillskapas 1 revisionskommisarietjänst (A 26), tillika föreståndare för riksräkenskapsverkets kansli.

3. Utgiftsrevisionen i övrigt tillföres 1 förste revisor (A 24) och 4 kansliskrivare (A 11); samtidigt indragas två för närvarande vakantsatta revisorstjänster (A 21) och en kontoristtjänst (A 9).

4. På budgetbyrån uppflyttas en kontorist (A 9) till kansliskrivare (A 11).

5. På finansstatistiska byrån tillskapas en kansliskrivarebefattning (A 11).

6. Förste expeditionsvakten (A 7) uppflyttas till materialförvaltare (A 10).

7. 2 skrivbiträden (A 2) uppflyttas till kontorsbiträden (A 4).

Den föreslagna ändringen i personalorganisationen sammanfattas i nedanstående tablå.

Riksräkenskapsverkets ordinarie personal (inkl. dubblerade tjänster med vikariatslön).

	31/12 1946	Enligt förslaget	Ökning (+) Minskning (-)
<i>Styrelsen.</i>			
Generaldirektör (B 3).....	1	1	—
Byråchefer (A 30).....	4	5	+ 1
Säger	5	6	+ 1
<i>Kansliet.</i>			
Revisionskommisarie (A 26).....	—	1	+ 1
Registrator (A 11).....	1	1	—
Kassör (A 11).....	1	1	—
Säger	2	3	+ 1
<i>I Revisionsbyrån (två revisionskontor).</i>			
Revisionskommisariater (A 26).....	3	2	- 1
Förste revisorer (A 24).....	2	2	—
Kansliskrivare (A 11).....	—	2	+ 2
Kontorister (A 9).....	2	1	- 1
Säger	7	7	—
<i>II Revisionsbyrån (två revisionskontor).</i>			
Revisionskommisariater (A 26).....	3	2	- 1
Förste revisorer (A 24).....	1	2	+ 1
Kansliskrivare (A 11).....	—	2	+ 2
Kontorist (A 9).....	1	1	—
Säger	5	7	+ 2
<i>III Revisionsbyrån (två revisionskontor).</i>			
Revisionskommisariater (A 26).....	—	2	+ 2
Förste revisorer (A 24).....	—	2	+ 2
Kansliskrivare (A 11).....	—	2	+ 2
Kontorist (A 9).....	—	1	+ 1
Säger	—	7	+ 7

	31/12 1946	Enligt förslaget	Ökning (+) Minskning (-)
<i>Budgetbyrån.</i>			
Byrådirektör (A 28).....	1	1	—
Förste revisor (A 24).....	1	1	—
Kansliskrivare (A 11).....	—	1	+ 1
Kontorister (A 9).....	2	1	- 1
Säger	4	4	—
<i>Finansstatistiska byrån.</i>			
Kansliskrivare (A 11).....	—	1	+ 1
Säger	—	1	+ 1
<i>Gemensam revisionspersonal.</i>			
Revisorer i tjänst (A 21).....	24	24	—
Vakantsatta revisorer (A 21).....	2	—	- 2
Revisionsassistenter (A 18).....	8	8	—
Säger	34	32	- 2
<i>Gemensam biträdespersonal.</i>			
Kanslibiträden (A 7).....	16	16	—
Kontorsbiträden (A 4).....	11	13	+ 2
Skrivbiträden (A 2).....	2	—	- 2
Säger	29	29	—
<i>Vaktpersonal.</i>			
Materialförvaltare (A 10).....	—	1	+ 1
Förste expeditionsvakt (A 7).....	1	—	- 1
Expeditionsvakter (A 5).....	4	4	—
Säger	5	5	—
<i>Sammanfattning.</i>			
Generaldirektör (B 3).....	1	1	—
Byråchefer (A 30).....	4	5	+ 1
Byrådirektör (A 28).....	1	1	—
Revisionskommisariier (A 26).....	6	7	+ 1
Förste revisorer (A 24).....	4	7	+ 3
Revisorer (A 21).....	26	24	- 2
Revisionsassistenter (A 18).....	8	8	—
Kansliskrivare (A 11).....	2	10	+ 8
Materialförvaltare (A 10).....	—	1	+ 1
Kontorister (A 9).....	5	4	- 1
Förste expeditionsvakt (A 7).....	1	—	- 1
Kanslibiträden (A 7).....	16	16	—
Expeditionsvakter (A 5).....	4	4	—
Kontorsbiträden (A 4).....	11	13	+ 2
Skrivbiträden (A 2).....	2	—	- 2
Summa	91	101	+ 10

Av de sakkunnigas motivering härför må, utöver vad som framgår av vad nyss anförts, följande här återgivas.

Antalet revisionskommisariier (lönegrad A 26) på revisionskontoren blir med den föreslagna organisationen samma som efter de för några år sedan vidtagna dubbleringarna av två tjänster, d. v. s. sex.

Den befattningshavares åligganden, som enligt vad nyss sagts föreslagits skola förestå det för ämbetsverket *g e m e n s a m m a k a n s l i e t*, äro närmast jämförliga med en revisionskommisseries men gå i vissa avseenden utöver dessa, särskilt såvitt angår åvägabringandet av enhetlighet i fråga om revisionsverksamheten; åliggandena äro därjämte mera mångsidiga. De sakkunniga hava övertvägt en placering i 28 lönegraden men med hänsyn till svårigheten att i förväg närmare bedöma, hur den av de sakkunniga föreslagna organisationen kommer att verka, hava de likväl ansett sig böra stanna för att föreslå att tjänsten placeras i 26 lönegraden.

Det nödvändiga antalet *f ö r s t e r e v i s o r e r* (lönegrad A 24) bör bedömas med hänsyn till det av de sakkunniga föreslagna införandet i långt större utsträckning än hittills av systematisk granskning samt den föreslagna ökningen av rese- och inspektionsverksamheten. För närvarande finnas å nuvarande första revisionsbyråen två förste revisorsbefattningar och å andra revisionsbyrån en dylik befattning. Att endast en förste revisorstjänst för närvarande finnes å andra revisionsbyrån sammanhänger med att frågan om inrättandet av en eller flera förste revisorsbefattningar å det hittills under andra revisionsbyrån lydande skattekontoret vid 1939 års omorganisation ställdes på framtiden i avvaktan på uppbördsreformen. De sakkunniga anse, att å var och en av de tre föreslagna revisionsbyråerna böra finnas två förste revisorer, sålunda en förste revisor för varje revisionskontor. Antalet förste revisorstjänster föreslås sålunda skola ökas med tre. Da a budgetbyrån finnes en förste revisorstjänst, skulle sammanlagda antalet förste revisorstjänster bliva sju i stället för det nuvarande antalet fyra.

Den ordinarie revisionspersonalen i övrigt representeras i avlöningsstaten för närvarande av 26 revisorstjänster (lönegrad A 21) och 8 revisionsassistentbefattningar (lönegrad A 18). Av revisorstjänsterna äro emellertid två vakantsatta. Vad det för framtiden erforderliga antalet *r e v i s o r s t j ä n s t e r* beträffar, vilja de sakkunniga erinra om följande. Den högst väsentliga utökningen av granskningsmaterialet kunde i och för sig synas motivera ett ökat antal revisorer. Å andra sidan har revisionsverksamheten redan genom den inträdda utvecklingen i viss mån ändrat karaktär, och detta kommer i än högre grad att bliva fallet med en enligt de sakkunnigas riktlinjer anordnad revisionsverksamhet. Förändringen går i den riktningen att den tidigare i självständiga lotter på bredden utlagda eftergranskningen i betydande grad ersättes av förebyggande åtgärder, av tillsyn över andra revisions- och kontrollorgans effektivitet i syfte att undvika dubbelarbete och av systematiska undersökningar, dirigerade av den ledande revisionspersonalen. Vidare är att märka, att eftergranskningen i större utsträckning än hittills förutsatts skola ske stickprovsmässigt och att en viss uppdelning av eftergranskningen efter svårighetsgrad ansetts böra ske, så att enklare eftergranskningsuppgifter utföras av biträdespersonal. Dessa rationaliseringsåtgärder syfta till att bibehålla revisionens effektivitet och om möjligt höja densamma utan nämnevärld ökning av kostnadsramen. Det må uppmärksammas, att granskningsmaterialet till sin omfattning fördubblats jämfört med tiden närmast före kriget. I detta sammanhang bör emellertid framhållas, att granskningsverksamheten enligt det framlagda förslaget i betydligt större utsträckning än hittills skall ske i form av inventeringar och inspektioner, för vilka förrättningar revisorspersonal tages i anspråk. Vad beträffar skattekontrollen och särskilt tillsynen över preliminäruppbördsens effektivitet kommer detta i hög grad att bliva fallet. Vid beräkning av antalet revisorstjänster hava de sakkunniga efter omsorgsfull avvägning av de nu nämnda förhållandena — dock efter tvekan — ansett sig kunna stanna för att föreslå att de båda va-

kantsatta revisorstjänsterna avföras ur personalstaten, i följd varav antalet revisorstjänster skulle minskas från 26 till 24. På den framtida erfarenheten får bero, om detta antal skall visa sig tillräckligt.

Det förutsättes, att de år 1939 inrättade 8 revisionsassistentbefattningarna bibehållas. De sakkunniga anse sig icke hava anledning räkna med annat. Vid ett genomförande av de riktlinjer för amanuenspersonalens befordringsgång, som uppdragits av särskilda sakkunniga och framlagts i del I av nämnda sakkunnigas betänkande angående reglering av anställningsförhållandena för viss civil personal inom statsförvaltningen (SOU 1946: 66) kommer frågan om revisionsassistentbefattningarnas bibehållande i annat läge och därmed även frågan om antalet revisorstjänster.

Beträffande mera kvalificerad biträdespersonal finnas för närvarande två kansliskrivartjänster, den ena för ämbetsverkets registratorsgöromål och den andra för kassörsgöromålen, samt fem kontoristtjänster, av vilka två äro hänförliga till budgetbyrån och avsedda för särskilda arbetsuppgifter, nämligen ledningen av avdelningen för bokföring av kassarapporternas och huvudböckernas poster respektive debiteringsbokföringen. Återstående tre kontoristbefattningar äro hänförliga till revisionen. — — —

De sakkunniga hava kommit till den uppfattningen att på varje revisionskontor bör finnas en kansliskrivare tjänst, avsedd för den befattningshavare, som har att närmast bära ansvaret för och organisera den av biträdespersonalen utförda räkenskapsgranskningen. Dessa befattningshavares arbetsuppgifter bliva krävande och ansvarsfulla. De bliva relativt självständiga ledare av förgranskningsarbetet. På dem överföras vidare, vad de fyra utgiftsgranskningskontoren beträffar eftergranskningsuppgifter, som enligt gällande organisation ankommit på egentlig revisionspersonal. Beträffande de båda inkomstgranskningskontoren, där det ej låter sig göra att på samma sätt som vid utgiftsgranskningen skilja mellan förgranskning och eftergranskning, erfordras två arbetsledare. Biträdespersonalens arbete är här i stor utsträckning redan nu av eftergranskningsnatur och utmynnar i anmärkningar avseende felaktigheter vid skattepåföringen samt promemorior angående felaktigheter i uppbördsredovisningen, vilka granskas av arbetsledaren och underskrivas av denne. På arbetsledarna inom de två inkomstgranskningskontoren måste ställas krav på full förtrogenhet med uppbördsredovisningens alla detaljer. Med den av de sakkunniga föreslagna organisationen föranledes sålunda ett behov av sex kansliskrivartjänster för revisionsbyråernas del.

Vidare bör den befattningshavare å budgetbyrån, som har att ansvara för avdelningen för bokföringen av kassarapporternas och huvudböckernas poster vara placerad i 11 lönegraden; en sådan placering har tidigare tillstyrkts av allmänna lönenämnden. Det arbete, varom här är fråga, innefattar en fortlöpande övervakning av den nämnda bokföringen, som de sakkunniga icke tveka att beteckna såsom mycket krävande. Ett förbiseende eller en felaktighet skulle nämligen medföra betydande merarbete vid det efterföljande riksbokslutsarbetet. De sakkunniga hava vidare funnit motiverat att även å finansstatistiska byrån inrättas en kansliskrivarebefattning med kvalifikationer motsvarande de å revisionsbyråerna och budgetbyrån föreslagna kansliskrivarebefattningarna. Behovet av kvalificerad arbetsledare å denna byrå sammanhänger med att biträdespersonalen här har att bearbeta ett ofta mycket omfattande uppgiftsmaterial. Finansstatistiska byråns arbetsuppgifter omfatta i huvudsak statistiken över statens inkomster och utgifter samt kapital och i anslutning till utgiftsstatistiken även statistik över i statens tjänst anställd personal. Utarbetandet av denna omfattande statistik

kräver för sin ledning en på erfarenhet grundad kunskap om det statliga räkenskapsväsendets uppbyggnad och funktion samt om den statliga förvaltningens organisation. För att leda biträdespersonalens arbetsuppgifter med denna statistik bör därför avses en befattningshavare i kansliskrivares ställning. På denna befattningshavare bör också kunna ställas kravet på att självständigt utföra vissa till byrån hörande utredningsuppgifter. Det bör i detta sammanhang bemärkas, att tillgången till amanuenspersonal på denna byrå är ytterst begränsad. Antalet kansliskrivarebefattningar (lönegrad A 11) skulle sålunda bli tio, varav sex på revisionskontoren, en på budgetbyrån, en på finansstatistiska byrån och två (registratorn och kassören, vilka redan för närvarande äro placerade i 11 lönegraden) på kansliet.

Expeditionerna å de särskilda revisionskontoren böra sammanslås till en expedition för varje revisionsbyrå. Den befattningshavare, som skall förestå en sådan expedition, har att bära ansvaret för diarietföringen, att övervaka att räkenskaperna inkomma i behörig ordning samt att ombesörja och svara för den betydande utlåningen av räkenskaper m. m. Med anlitan av tillkallad expertis från statens organisationsnämnd hava de sakkunniga låtit uppgöra ett förslag till förenkling och modernisering av diarietföringen inom ämbetsverket, varigenom viss erforderlig lättnad skulle ernås i arbetsuppgifterna för ämbetsverkets registrator. Dessa förenklingar innebära bland annat, att diarietföringen i viss utsträckning förläggas till expeditionerna. På så vis undgås även onödigt dubbelarbete. Enligt de principer, åt vilka 1939 års tjänsteförteckningssakkunniga givit uttryck, borde föreståndarna för expeditionerna, som i viss mån kunna anses såsom underregistratorer till ämbetsverkets i 11 lönegraden inplacerade registrator, icke vara högre placerade än i 9 lönegraden. Ehuru väl arbetsuppgifternas betydelse och det med befattningarna förenade ansvaret i och för sig måhända motivera en placering i 11 lönegraden, särskilt i betraktande av att kontorexpeditionerna här föreslagits skola sammanslås till en gemensam expedition för varje byrå, vilja de sakkunniga i anslutning härtill föreslå bibehållandet av tre kontoristbefattningar i lönegrad A 9 för ifrågakvarande arbetsuppgifter. Då å budgetbyrån numera finnes inrättad en kontoristtjänst för den befattningshavare, som har till uppgift att förestå debiteringsbokföringen, skulle sammanlagda antalet kontoristtjänster i lönegrad A 9 i fortsättningen bli fyra, alltså en mindre än för närvarande.

Beträffande kanslibiträden, kontorsbiträden och skrivbiträden föreslås de sakkunniga ingen annan ändring än att de två i senaste personalförteckningen upptagna skrivbiträdesbefattningarna i lönegrad A 2 utgå och uppflyttas till kontorsbiträdesbefattningar i lönegrad A 4. — — —

Förste expeditionsvakten är ansvarig för skötseln av inom riksräkenskapsverket befintliga räkenskapsarkiv. De räkenskaper, som årligen passera genom riksräkenskapsverket, torde kunna uppskattas till omkring 900 längdmeter. Härutöver har han att svara för blankettexpeditionen. Riksräkenskapsverkets blanketttryck är redan nu mycket omfattande, och blanketter och räkenskapsformulär av olika slag tillhandahållas så gott som hela statsförvaltningen. Anslagsposten till expenser för annat än eget behov är för budgetåret 1946/47 uppförd i omkostnadsstaten för verket med 80 000 kronor. I samband med uppbördsreformen kommer visst blanketttryck, som förut omhändertagits av blankettkommissionen, att överföras till riksräkenskapsverket. Vidare äro postgöromålen naturligt nog omfattande. Under år 1944 expedierades till och från posten 7 735 paket, varav omkring hälften assurerades. Med hänsyn till ovan åberopade förhållanden — särskilt den ansvarsfulla omvårdnaden om det stora räkenskapsmaterialet och det utökade, krävande arbetet med blankettexpeditionen — anse de sakkunniga, att den

nuvarande befattningen som förste expeditionsvakt i lönegrad A 7 bör utbytas mot en befattning som materialförvaltare i lönegrad A 10.

Beträffande behovet av icke-ordinarie personal må anföras följande. Vad först beträffar den icke-ordinarie revisionspersonalen, amanuenser och aspiranter, är behovet av densamma i viss mån obestämt. Det beror på hur långt man vill driva eftergranskningen. Som tidigare framhållits gäller i fråga om eftergranskningen i stort sett den avtagande avkastningens lag. De sakkunniga hava utgått från att tiden för granskningslotterna som regel bör tillmätas så snävt att redan härigenom stickprovsgranskning framtvingas. Vidare har biträdespersonalen förutsatts kunna i viss utsträckning utnyttjas för eftergranskningsuppgifter. Trots att räkenskapsmaterialet fördubblats i jämförelse med tiden före kriget och att ökningen sannolikt efter hand kommer att fortgå, hava de sakkunniga kommit till den uppfattningen att den icke-ordinarie revisionspersonalen bör kunna bibehållas vid ungefär nuvarande antalet, 22 tjänstemän. Vad beträffar behovet av icke-ordinarie biträdespersonal må först framhållas, att hela biträdespersonalen å revisionsbyråerna för närvarande uppgår till sammanlagt omkring 50 personer. På grund av den av de sakkunniga föreslagna begränsningen av förgranskningen synes en minskning kunna ske av biträdespersonalen å utgiftsgranskningsbyråerna. — — —

En verkställd detaljerad beräkning av biträdesbehovet har lett de sakkunniga till det antagandet att riksräkenskapsverkets arbetsuppgifter efter den föreslagna utökningen av den ordinarie personalen med hänsyn till de föreslagna förenklingarna i granskningsmetoderna böra tills vidare kunna utföras med en icke-ordinarie biträdespersonal av ungefär samma omfattning som nu, oaktat räkenskapsmaterialets ökning och de i samband med uppboordsreformen nytillkommande arbetsområdena.

Kostnadsberäkning.

De sakkunnigas förslag innebär i jämförelse med innevarande budgetårs anslag en ökning av avlöningskostnaderna för riksräkenskapsverkets personal med 88 500 kronor vid nu gällande avlöningsbestämmelser, varvid hänsyn icke tagits till den besparing, som indragandet av de två vakantsatta revisorstjänsterna innebär. Vidare beräknas utgifterna för omkostnader stiga med 23 500 kronor. Härom anföras de sakkunniga.

Ökningen av avlöningskostnaderna, tillhoppa 88 500 kronor, kan beräknas fördela sig på kostnader hänförliga till uppboordsreformen med 60 000 kronor, till upplysningsverksamhet och övriga förebyggande åtgärder med 23 500 kronor samt till budgetbyrån och finansstatistiska byrån med 5 000 kronor. Härtill kommer kristillägg. Av ökningen å omkostnadsanslaget, 23 500 kronor, hänföra sig 19 500 kronor (8 500 kronor till ökade resor, 8 000 kronor till ökat blankettryck och omkring 3 000 kronor i övrigt) till uppboordsreformen. Av den sålunda beräknade totala kostnadsökningen, 112 000 kronor, hänföra sig 79 500 kronor eller 71 procent till uppboordsreformen samt 32 500 kronor eller 29 procent till övriga, väsentligen nya arbetsuppgifter.

Anslagen för nästa budgetår föreslås uppförda med följande belopp, nämligen för avlöningar 961 500 kronor och för omkostnader 181 000 kronor, därvid avlöningskostnaderna beräknats med utgångspunkt från nu gällande avlöningsbestämmelser.

Yttranden.

Över de sakkunnigas förslag ha, efter remiss, yttranden avgivits av statskontoret, riksräkenskapsverket, allmänna lönenämnden, statens sakrevision och statens organisationsnämnd.

Statskontoret har framhållit den rådande splittringen på olika organ av det statliga revisionsväsendet och anfört, att den valda metoden med partiella reformer icke vore lycklig eller ändamålsenlig, då man riskerade att fastlåsa förhållanden, som måhända vore i behov av en ganska radikal omgestaltning, och försvårade en önskvärd förenkling av hela revisionsverksamheten. Ämbetsverket har även ifrågasatt huruvida sammanförandet av statsbokföring, finansstatistik, inkomstberäkning och allmänt budgetära frågor med revisionsverksamhet i egentlig mening under en gemensam styrelse verkligen innebure den rätta lösningen av revisionsproblemet, eller om icke tanken på ett centralt riksrävisionsverk med lokala förgreningar inom de förvaltningsområden, vilkas storlek och särpräglade verksamhet påkallade särskilda specialrevisioner, vore förtjänt att närmare övervägas. Det kunde härvid tänkas, framhåller statskontoret, att den nyinrättade sakrevisionen inordnades under det centrala revisionsverket, vars granskningsverksamhet genom en dylik kontakt med moderna revisionsmetoder måhända finge en mera praktisk och mindre formell inriktning. En annan möjlighet vore att sammanslå sakrevisionen och organisationsnämnden till ett särskilt organ för organisationsundersökningar och andra större specialutredningar i rationaliserings- och besparingssyfte.

I frågans nuvarande läge har statskontoret emellertid ansett, att man vore nödsakad att tills vidare inskränka sig till den omedelbart erforderliga förstärkningen av riksräkenskapsverkets organisation, och anför härom.

De förslag, som för detta ändamål framlagts av de sakkunniga, hava icke givit statskontoret anledning till någon viktigare erinran. Det förefaller dock statskontoret tveksamt, om den personalorganisation, med vilken de sakkunniga räknat och som omfattar en ökning med allenast tio befattningar, skall visa sig tillfyllest för att riksräkenskapsverket på tillfredsställande sätt skall kunna bemästra såväl den nya starkt utvidgade inkomstkontrollen som utgiftsgranskningen av ett räkenskapsmaterial, som till sin omfattning fördubblats jämfört med tiden före kriget. Svaret på den frågan torde emellertid i främsta rummet bliva beroende på möjligheterna till förenkling och begränsning av den nuvarande utgiftskontrollen.

Vad beträffar de av de sakkunniga föreslagna lönegradsplaceringarna har statskontoret ansett att en uppflyttning av förste expeditionsvakten till lönegrad A 9 vore tillfyllest.

Inom *riksräkenskapsverket* har majoriteten (tre ledamöter) ingått på en kritisk granskning av de sakkunnigas förslag huvudsakligen vad beträffar utgiftsrevisionens uppläggning. Riksräkenskapsverket har därvid framhållit, att det icke vore möjligt att utan eu mycket omfattande och kostnadskrävande utbyggnad av ämbetsverkets personalorganisation skapa förutsättningar för en fullständig räkenskapsgenomgång, men att å andra sidan stück-

provsgranskningen redan nu fått en sådan omfattning, att någon ytterligare inskränkning av revisionsarbetet icke kunde anses tillrådig. Redan nu måste varje år ett stort antal räkenskaper avskrivas såsom helt ogranskade. Riksräkenskapsverket har icke ansett sig kunna svara för följderna av en så radikal begränsning av granskningsverksamheten som av utredningsmännen föreslagits.

I fråga om den ifrågasatta minskade granskningen av räkenskapsmaterial från myndigheter med stark kameral organisation och myndigheter med egna specialrevisioner har riksräkenskapsverket framhållit, att de sakkunniga icke till fullo beaktat specialrevisionernas och de kamerala organens beroende av den centrala ledningen inom vederbörande verk, och ansett, att även dessa myndigheters åtgärder borde underkastas revision i betydligt större omfattning än de sakkunniga förordat, därest en enhetlig författningstillämpning skulle kunna upprätthållas.

I likhet med de sakkunniga anser riksräkenskapsverket en revisionsverksamhet av systematisk art erbjuda stora fördelar, speciellt då fråga vore om sakgranskning, samt även funnit den lokala inventerings- och inspektionsverksamheten vara av stort värde. Alla räkenskaper lämpade sig dock enligt riksräkenskapsverkets uppfattning icke lika väl för systematisk revision och en förutsättning för en ökning av dessa grenar av ämbetsverkets arbetsuppgifter anser riksräkenskapsverket vara en därefter anpassad tillgång på personal. Härvidlag har även riksräkenskapsverket framhållit, att en intensifiering av inventerings- och inspektionsverksamheten icke finge leda till att vederbörande myndigheter eftersatte den inventeringsskyldighet, som nu ålåg dem.

Upplysningsverksamheten bjöde enligt riksräkenskapsverkets uppfattning flera svärbemästrade problem, särskilt i vad rörde mera tveksamma fall, där ämbetsverket anmärkningsvägen kunde tänkas fatta annat beslut än vad som under hand i form av upplysning meddelats av vederbörande revisions-tjänsteman, men å andra sidan vore upplysningsverksamheten i många avseenden av stort värde, ehuru den icke kunde ersätta granskningsverksamheten utan snarare finge betraktas som ett komplement till denna.

Riksräkenskapsverket framhåller särskilt den ökning av ämbetsverkets arbetsbörda, som under senare år inträtt därigenom att ämbetsverket alltmer anlitas som remissinstans. Enligt riksräkenskapsverkets mening borde revisionsbyråerna befrias från bestyret med utarbetandet av remissvar, vilket för närvarande åstadkomme svåra rubbningar i den ordinarie verksamheten. Det av de sakkunniga föreslagna kansliet borde därför enligt riksräkenskapsverkets mening organiseras på sådant sätt, att det jämväl kunde överta handläggningen av de på revisionsbyråerna förekommande remissärendena.

Vad rör personaluppsättningen inom ämbetsverket anser riksräkenskapsverket, att kansliet i samband med övertagandet av remisserna borde organiseras med en byrådirektör i A 28 såsom chef och en förste byråsekreterare i A 24 samt den kvalificerade personal i övrigt, som kunde anses erforderlig. Utan att ha ansett sig kunna taga ställning till personalbehovet i detalj, vilken

fråga enligt ämbetsverkets mening borde underkastas särskild undersökning, har riksräkenskapsverket ansett att en icke oväsentlig personalförstärkning för utgiftsgranskningens del erfordrades utöver de sakkunnigas förslag, där-est icke revisionens effekt skulle alldeles äventyras. Riksräkenskapsverket an-ser sig därför icke kunna biträda utredningsmännens förslag att personal från utgiftsrevisionskontoren överflyttas till andra arbetsuppgifter inom äm-betsverket.

Sammanfattningsvis innebära riksräkenskapsverkets här framlagda förslag beträffande personaluppsättningen följande utöver vad de sakkunniga före-slagit: å vardera första och andra revisionsbyråerna inrättas en befattning såsom förste revisor i A 24, de vakantsatta två revisorstjänsterna återbesättas, revisionsassistenttjänsterna utbytas mot revisorsbefattningar i A 21, fyra be-fattningar såsom kontorsskrivare i A 15 nyinrättas såsom sluttjänster för därtill meriterade befattningshavare ur biträdeskarriären, kassörs- och re-gistratorsbefattningarna uppflyttas till lönegrad A 14 och ytterligare en kon-teristtjänst å budgetbyrån omändras till kansliskrivartjänst i A 11.

Två ledamöter i riksräkenskapsverket ha uttalat avvikande mening och ansett sig böra biträda vad de sakkunniga anfört och föreslagit i fråga om verkets organisation och arbetsformer. Då emellertid reservanterna ansett den inträdda ökningen av räkenskapsmaterialet och antalet remisser samt även ämbetsverkets upplysningsverksamhet ha medfört en stark stegring av riksräkenskapsverkets arbetsbörda, ha de funnit de sakkunnigas förslag i vad avser riksräkenskapsverkets personalorganisation vara relativt blygsamt. Med utgångspunkt därifrån ha reservanterna i huvudsak anslutit sig till majori-tetens förslag om inrättande av ytterligare tjänster och uppflyttningar i löne-grad.

Allmänna lönenämnden har lämnat de sakkunnigas förslag om personal-organisationen vid riksräkenskapsverket utan erinran.

Statens sakrevision har ej funnit anledning till erinran mot att riksräken-skapsverkets räkenskapskontroll anordnas efter de riktlinjer, som de sakkun-niga uppdragit, eller mot de i anslutning därtill förordade organisationsänd-ringarna. Sakrevisionen har i sitt yttrande närmare ingått på frågan om hur samarbetet mellan riksräkenskapsverket och sakrevisionen borde anordnas beträffande iakttagelser av sakrevisionell natur, vilka genom utvidgningen av den systematiska granskningen och ökningen av inspektionsresorna kunde förväntas bli-va mer omfattande än förut. Sakrevisionen har därvid uttalat sig för att riksräkenskapsverket fortlöpande meddelar sakrevisionen gjorda iakttagelser av sakrevisionell natur, varefter de båda revisionsorganen skulle gemensamt överenskomma om den fortsatta handläggningen av dessa frå-gor. Frågor som angå inkomstkontrollen anser sakrevisionen dock tills vidare böra handläggas uteslutande inom riksräkenskapsverket.

Statens organisationsnämnd har tillstyrkt de sakkunnigas förslag såväl i vad de avse en omläggning av riksräkenskapsverkets arbetsformer som en utbyggnad av verkets nuvarande organisation. Organisationsnämnden har därvid starkt understrukit behovet av en utvidgad upplysningsverksamhet från riksräkenskapsverkets sida.

Departementschefen.

Den nu framlagda utredningen om ändrad organisation av riksräkenskapsverket utgör ett led i den översyn av det statliga revisionssystemet, varom riksdagen tidigare gjort framställning. Det hade givetvis varit önskvärt, att denna översyn kunnat göras i ett sammanhang och sålunda utan den uppdelning av arbetet i olika utredningar av begränsad omfattning, som nu ägt rum. Emellertid ha inträdda förhållanden gjort det nödvändigt att bryta ut vissa särskilt aktuella organisationsfrågor och bringa dessa till en snar lösning. För riksräkenskapsverkets del ha den under kriget inträdda ansvällningen av räkenskapsmaterialets omfattning och uppbördsreformens genomförande gjort en omedelbar översyn av verkets organisation nödvändig. Det är angeläget, att den förstärkning av riksräkenskapsverkets effektivitet, som härvid åsyftas, sker på sådant sätt, att den bidrager till att skapa det organisatoriska underlag, som under alla omständigheter är erforderligt för bedrivande av den statliga revisionsverksamheten. Därigenom underlättas det definitiva ställningstagande till frågan om samordning av de olika revisionsorganens arbete, som framdeles bör ske så snart förhållandena det medgiva. Av vikt är även att, såsom de sakkunniga framhållit, den föreslagna organisationen av riksräkenskapsverket icke föregriper en framtida omreglering av redogöraransvaret och anmärkningsprocessen, vilka centrala spörsmål ännu återstå att lösa.

I den föreliggande utredningen ha de sakkunniga i fråga om utgiftskontrollen fortsatt på den genom 1939 års omorganisation beträdda utvecklingslinjen. Den omfattning, i vilken de olika delarna av det statliga räkenskapsmaterialet underkastas granskning, inskränktes år 1939 väsentligt, och de sakkunniga föreslå nu en ytterligare begränsning av granskningens omfattning i förhållande till det inkommande räkenskapsmaterialets omfång. Erforderlig kontroll anses i stället kunna upprätthållas genom systematiska undersökningar över större områden jämte stickprovsmässig s. k. eftergranskning. En av förslagets grundförutsättningar i organisatoriskt hänseende ligger i ett samarbete med de olika myndigheternas kamerala avdelningar och specialrevisioner, vilket anses kunna minska behovet av rutinmässig granskning. Vidare anses riksräkenskapsverkets under de senare åren allt mera framträdande upplysningsverksamhet böra ytterligare utbyggas, och en särskild befattning föreslås för detta ändamål.

Beträffande inkomstkontrollen föreslås en väsentlig förstärkning av verkets granskningsverksamhet. Denna betingas till den övervägande delen av det genom uppbördsreformen aktualiserade behovet av central statlig tillsyn men till en del även av konstaterade brister i nuvarande ordning.

I riksräkenskapsverkets remissyttrande har majoriteten inom ämbetsverket gjort gällande, att stickprovsgranskningen redan drivits så långt, att revisionsverksamhetens effektivitet sattes i fara, om man genomförde en så radikal begränsning av granskningsverksamheten som de sakkunniga före-

slagit. Därjämte har i yttrandet gjorts gällande, att de sakkunniga underskattat behovet av en central revision från riksräkenskapsverkets sida vad angår myndigheter med starkare kameral organisation och myndigheter med specialrevision. Övriga remissmyndigheter ävensom reservanterna i riksräkenskapsverket ha anslutit sig till de sakkunnigas förslag, statskontoret dock med uttalande av viss tveksamhet såvitt gäller den föreslagna revisionspersonalens tillräcklighet och riksräkenskapsverkets minoritet under yrkande om ytterligare personalförstärkning.

För egen del håller jag före, att — trots de betänkligheter, varåt riksräkenskapsverkets majoritet givit uttryck — en lösning av de föreliggande organisationsproblemen bör sökas efter de riktlinjer de sakkunniga föreslagit. Den framtida erfarenheten torde få visa, hur långt man lämpligen bör avlägsna sig från det äldre systemet i riktning mot en mera översiktlig, rådgivande revision. Såvitt för närvarande kan bedömas torde de sakkunnigas förslag få betraktas som en lämplig medelväg.

Vad rör personalorganisationens omfattning hålla de sakkunniga före, att genom den föreslagna ytterligare inskränkningen av den rutinmässiga granskningen av räkenskapsmaterialet det skall lyckas riksräkenskapsverket att med en förhållandevis måttlig utbyggnad av organisationen bemästra det under krigsåren starkt ökade omfånget av räkenskaperna. Den fortsatta utvecklingen mot systematisk kontroll och stickprovskontroll anses emellertid böra föranleda inrättande av ett ökat antal befattningar i högre löneställning. Vidare föreslås inrättande av en särskild byrå för inkomstkontrollen.

De föreslagna ändringarna i personalförteckningen framgå av den i det föregående återgivna tablån och ha i remissbehandlingen icke mött annan erinran än att från riksräkenskapsverket påyrkats inrättandet av ytterligare nya tjänster och uppflyttning i lönegrad av vissa befattningar, under det att statskontoret ansett den föreslagna lönegradsplaceringen för materialförvaltartjänsten för hög.

Då jag kan ansluta mig till den av de sakkunniga föreslagna uppläggningsen av revisionsverksamheten, anser jag mig icke böra rikta erinran mot att hos riksräkenskapsverket inrättas följande föreslagna nya befattningar i högre lönegrader, nämligen en byråchefstjänst, två revisionskommissariebefattningar, ersättande de vid 1946 års utgång bestående dubblingarna av två sådana befattningar, ävensom tre förste revisorsbefattningar, varvid två för närvarande vakanta revisorsbefattningar skola indragas. Beträffande den av de sakkunniga för upplysningsverksamheten m. fl. arbetsuppgifter föreslagna revisionskommissariebefattningen, vars innehavare tillika skulle förestå ämbetsverkets kansli, ha de sakkunniga övervägt en placering i 28 lönegraden. En sådan placering har även förordats av riksräkenskapsverket. Med hänsyn till arbetsuppgifternas omfattning och svårighetsgrad anser jag mig också böra förorda, att ifrågakvarande befattning uppföres som byrådirektörstjänst i 28 lönegraden. Tills vidare synes den inom verket befintliga kadern av icke-ordinarie revisionspersonal böra bibehållas. Med anledning av övergången till reglerad befordringsgång för amanuenspersonal torde de hos verket in-

rättade revisionsassistentbefattningarna i nuvarande lönegrad A 18 böra in-
dragas vid uppkommande vakanser och i personalförteckningen för nästa
budgetår sålunda upptagas på övergångsstat. Med hänsyn till innebörden av
de föreslagna bestämmelserna angående befordringsgången för amanuens-
personal torde anslagsposten för icke-ordinarie personal böra i motsvarande
mån uppräknas.

Även vad rör de föreslagna lönegraderna för biträdespersonalen ha enligt
min mening vägande skäl för sakkunnigförslaget blivit förebragta. I avbidan
på den pågående allmänna översynen av de statliga myndigheternas behov
av biträdespersonal i olika lönegrader är det emellertid tillrådligt att för det
närmaste budgetåret något begränsa upporganisationen på denna punkt. Jag
förordar sålunda, att man i år inskränker sig till inrättande av sju nya befatt-
ningar i nuvarande lönegrad Eo 9. Härvid förutsätter jag, att frågan om an-
talet av och lönegradsplaceringen för högre biträdestjänster inom riksrä-
kenskapsverket snarast möjligt skall tagas under förnyad prövning i an-
slutning till berörda allmänna översyn. Antalet kanslibiträdesbefattningar
torde tills vidare böra bibehållas, medan antalet kontorsbiträdesbefattningar
böra utökas med två och nu på personalförteckningen uppförda befattning-
ar i 2 lönegraden böra utgå ur personalförteckningen. Materialförvaltartjän-
sten torde böra upptagas i den av de sakkunniga förordade lönegraden.

Vid bifall till dessa av mig förordade jämkningar i sakkunnigförslaget
skulle personalförteckningen för riksräkenskapsverket vid nuvarande löne-
bestämmelser få följande utseende.

Befattning	Lönegrad
1 generaldirektör	B 3
5 byråchefer	A 30
2 byrådirektörer	A 28
6 revisionskommissarier	A 26
7 förste revisorer	A 24
24 revisorer	A 21
2 kansliskrivare	A 11
1 materialförvaltare	A 10
5 kontorister	A 9
16 kanslibiträden	A 7
4 expeditionsvakter	A 5
13 kontorsbiträden	A 4

Därjämte skulle på övergångsstat uppföras 8 revisionsassistentbefatt-
ningar.

Avlöningskostnaderna för nästa budgetår komma vid bifall till det i det
föregående förordade förslaget och med iakttagande av de kostnadsökningar
å icke-ordinarieposten, som enligt vad nyss sagts inträda vid bifall till det i
statsverkspropositionen framlagda förslaget om reglerad befordringsgång för
amanuens- och biträdespersonal, att vid nuvarande lönebestämmelser uppgå
till sammanlagt 983 000 kronor, varav för ordinarie tjänstemän 508 000 kro-

nor, för icke-ordinarie personal 350 000 kronor och för rörligt tillägg 125 000 kronor. Med hänsyn till den förestående löneregleringen böra emellertid avlöningsstatens summa och förenämnda poster för nästa budgetår upptagas med respektive 1 340 000, 730 000, 540 000 och 70 000 kronor. Till omkostnader torde böra anvisas det av de sakkunniga föreslagna beloppet 181 000 kronor. Något anslag till förstärkning av riksräkenskapsverkets organisation bör således icke äskas för nästa budgetår. Av omkostnadernas bruttobelopp 187 000 kronor, beräknas för sjukvård m. m. 10 000 kronor, för reseersättningar 15 000 kronor, för bränsle, lyse och vatten 10 000 kronor, för övriga expenser för eget behov 49 000 kronor, för övriga expenser för annat än eget behov 88 000 kronor samt för publikationstryck 15 000 kronor. En uppbörds-post av 6 000 kronor för försålda blanketter minskar anslagsbehovet till 181 000 kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga i det föregående angivna ändringar i den för riksräkenskapsverket gällande personalförteckningen;

dels godkänna följande avlöningsstat för riksräkenskapsverket, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1947/48:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor	730 000
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal »		540 000
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	70 000

Summa kronor 1 340 000;

dels ock för budgetåret 1947/48 under sjunde huvudtiteln anvisa följande *förslagsanslag*, nämligen till *Riksräkenskapsverket*:

Avlöningar kronor 1 340 000
samt till *Riksräkenskapsverket*:

Omkostnader kronor 181 000.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan förordnar Hans Maj:t Konungen, att till riksdagen skall avlätas proposition av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Bengt Ericsson.